

avgivna remissutlåtandena bör utformas ett program, som kan väntas leda till säkrast möjliga resultat för rimliga kostnader. Utredningen bör framlägga ett detaljeret förslag med erforderliga kostnadsberäkningar.

At fångvårdsstyrelsen har uppdragits att verkställa utredning och framlägga förslag angående lämplig organisation för upprättande av prognoser beträffande brottsligheten, främst ägnade att bedöma den väntade beläggningen på fångvårdens anstalter. Utredningen, till vilken skall kunna förordnas experter, skall verkställas i samråd med riksåklagarämbetet, statistiska centralbyrån och fångvårdsstyrelse-utredningen.

Carl Holmberg.

Litteratur.

Stephan Hurwitz: Den danske kriminalret. Speciel del. G. E. C. Gads forlag, København. 1955. 543 s.

Med det foreliggende værk har professor *Stephan Hurwitz* afsluttet sin systematiske fremstilling af den danske kriminalret. De to bind om den almindelige og den specielle del, ialt ca. 1300 sider, træder som universitetslærebog i stedet for den af professor *Oluf H. Krabbe* under medvirkning af professor *Carl Rasting* udarbejdede kommentar til borgerlig straffelov af 1930, som udkom i 4 udgaver mellem 1931 og 1947. Denne kommentar var — navnlig for den almindelige dels vedkommende — ikke nogen helt tilfredsstillende studiebog; den har sin styrke i den praktisk orienterede redegørelse for de gældende regler og har været et værdifuldt hjælpemiddel for praktikere. Også efter at Hurwitz' bog er udkommet, kan kommentaren være til betydelig selvstændig nytte; hvor forskelle i reglernes fortolkning gør sig gældende, kan der på en del punkter være grund til at tage kommentarens synspunkter i betragtning, og iøvrigt henviser Hurwitz jævnlig til den. Selvom man ved læsning af de to bøger bliver klar over, hvor meget der egentlig stod i kommentaren til den specielle del, omend ofte i en knap form, må man dog konstatere, at dens senere udgaver bragte for få af de ændringer og tilføjelser i teksten, som retspraxis efter 1933 kunne give anledning til.

Med hensyn til selve emnets afgrænsning følger Hurwitz' fremstilling forgængerne: det er straffelovens specielle del, der behandles; hertil kommer bestemmelser i svangerskabsloven, lægeloven, politi-vedtægterne m. v., som har nær tilknytning til strfls gerningstyper, og iøvrigt er der i rigt mål givet henvisninger til bestemmelser i andre love. Bogens første kapitel handler om den nykodificerede forbrydelsesart „folkedrab“ (lov nr. 132 af 29. april 1955); det er en værdig indledning, når man ikke skal nøjes med en note herom under manddrab. Indholdet kommer iøvrigt i denne rækkefølge: statsforbrydelser,

forbrydelser mod offentlig myndighed og i offentlig tjeneste eller hverv, falsk forklaring og anklage m. v., forbrydelser vedrørende penge og bevismidler, almenfarlige forbrydelser, sædelighedsforbrydelser, forbrydelser mod liv og legeme, mod den personlige frihed, fredskrænkelser, ærekrænkelser, formueforbrydelser samt asocialitet og straffbare erhvervsformer.

Behandlingen af de enkelte forbrydelsesområder og -arter er ordnet således, at den almindelige fremstilling af vigtigere regler stadig brydes af petit-afsnit. Dette giver i mange henseender en klar og overskuelig fordeling af stoffet — særlig da en del mindre væsentlige historiske oplysninger, refererende henvisninger etc er medtaget —, men fordelingen synes dog af og til noget vilkårlig; flere steder savner man i den almindelige text omtale af vigtige spørgsmål.

I det følgende skal knyttes nogle spredte bemærkninger til enkelte afsnit og synspunkter i bogen.

Langt de fleste af forbrydelserne i strfls kap. 12—16 er uden praktisk betydning. Efter kriminalstatistikken blev der i 1953 afsagt 298 domme efter §§ 98—157; heraf faldt ialt 242 på seks paragraffer: §§ 119 (60), 121 (20), 124 (18), 131 (12), 138, stk. 2 (114) og 153 (18). Hurwitz' fremstilling p. 8—83 følger i store træk strfls systematik, dog med forskellige afvigelser, som her — undtagelsesvis — kan gøre det vanskeligere at orientere sig i denne fremstilling end i en kommentar. Strfls kap. 15 om forbrydelser mod den offentlige orden og fred er således udstykket, og der er samlet en lidt tilfældig gruppe „justitskrænkelser“ (p. 45—53: §§ 123—25, 136 og 141—43). Der er lagt vægt på at klargøre indholdet af udtryk som „offentlig tjeneste eller hverv“, „offentlig myndighed“, „offentlig bemyndigelse“ etc. Aktiv og passiv bestikkelse behandles naturligvis sammen. Under passiv bestikkelse tager forf. ikke nærmere stilling til de af *F. Vinding Kruse* i *U 1951 B p. 129 ff* fremsatte synspunkter. Det bør dog siges, at der — som dommen i *U 1951.1018* viser — nok kunne være grund til i loven at tilkendegive en mildere bedømmelse af uberettiget *efterfølgende* modtagelse af gave i anledning af en *ikke-pligtstridig* handling (dette forhold synes ikke at være strafbart efter norsk strfl §§ 112—13). De øvrige af *Vinding Kruse* omtalte sondringer bør — som antydet af forf. — næppe influere på strfls formulering.

I afsnittet om *falsk forklaring* m. v. (p. 84—113) hævdes på nogle — praktisk mindre væsentlige — punkter en opfattelse, som næppe kan tiltrædes. Det antages således p. 87—88, at den, som forklarer imod sin subjektive overbevisning, kun kan straffes for forsøg på falsk forklaring, hvis han faktisk har sagt det objektivt rigtige (i modsat retning *Goos* og *Krabbe*, sml. norsk højesteret i *Rt 1934.55*). Det siges endvidere p. 94, at man vistnok kan straffe den, som anstifter en sigtet i en straffesag til at forklare falsk, — uagtet han altså medvirker til et objektivt retmæssigt forhold.

Med hensyn til straffen for falsk forklaring udtaler forf. — på linie med den meget generelle udtalelse i *U 1950.413* —, at der som regel

ikke gives betinget dom. Det må dog hertil bemærkes, at den almindelige antagelse herom står i en vis modstrid med retspraxis som den faktisk er, og særlig at Vestre landsret i noget mindre grad end Østre landsret har været utilbøjelig til at fravige „hovedreglen“. Betingede domme er ikke ualmindelige i VLR's praxis bl. a. overfor kvinder der har forklaret falsk i faderskabssager, og det er derfor heller ikke ualmindeligt, at kvinder, der er dømt ved ØLR, benådes. Forf. nævner kun nogle domme til ubetinget fængsel for falsk forklaring (*U 1951.253* skal være *1951.233*), og det vil derfor give et rimeligt korrektiv til billedet af gældende ret, om man også erindrer de foreliggende betingede domme, fx *VLT 1944.76, 1946.244, 1949.110* og *1953.74* (sml. endvidere v. *Eyben*, Strafudmåling p. 219, 416—17 og 447 om et forholdsvis stort antal betingede domme også i ØLR).

Om falsk forklarings fuldbyrdelsesmoment bemærker forf. p. 98, at det strengt taget indtræder ved forklaringens afgivelse, men at man i praxis næppe vil regne med et tidligere tidspunkt end afhøringens afslutning. I tilknytning hertil kan fremhæves, at svensk teori har fastslået sidstnævnte tidspunkt som fuldbyrdelsesmoment (se *Brott mot staten och allmänheten*, 1949, p. 430). I dommen *VLT 1949.110* blev den betingede dom bl. a. begrundet med at tiltalte „straks i det pågældende retsmøde havde berigtiget den urigtige forklaring“.

Et interessant afsnit er bogens kap. VII (p. 123—56) om *forbrydelser vedrørende bevismidler*, hvor forf. bl. a. tager kritisk stilling til nogle af de teoretiske forudsætninger bag udformningen af strfl kap. 19 og betragter en række fortolkningsspørgsmål i lyset af disse forudsætninger og de reale hensyn, som gør sig gældende. Indenfor de praktisk vigtige straffelovsområder er dokumentfalsk en af de forbrydelser, hvis afgrænsning har givet anledning til størst tvivl siden lovens ikrafttræden. Der har meldt sig forskellige gerningstyper, som for en umiddelbar sproglig fortolkning kan synes at falde udenfor de kriterier, ved hvilke strfls § 171 definerer forbrydelsen (særlig kravet om dokumentets bevisfunktion) og som der er trang til at straffe. En tendens til udvidende fortolkning er blevet følgen heraf. Denne nye fremstilling vil utvivlsomt ikke blot være en nyttig vejledning for praktikere, men også et værdifuldt udgangspunkt for teoretiske overvejelser; det kan formentlig blive nødvendigt at underkaste strfls kap. 19 en kritisk revision.

Det siges p. 298 om *krænkelse af brevhemmeligheden*, at der ikke kræves hensigt til at læse brevet (modsat *Krabbe* p. 598). I samme forbindelse tiltræder forf. det af *Krabbe* anførte synspunkt, hvorefter det blot kræves, at man skaffer sig en meddelelse, der oprindeligt er tilgået adressaten i lukket stand. Dette kan ofte være velbegrundet (særlig når man tager det åbnede brev fra adressaten), men man kommer let til at savne en rimelig afgrænsning m. h. t. cengang åbnede breve, som er kommet i cirkulation, navnlig hvis ordene „skaffer sig“ ikke læses som indebærende krav om en aktivitet rettet på erhvervelse

af brevet (se herved *U 1937.836*, hvor ØLR blot udtaler, at brevet „var kommet i hans besiddelse“).

Forf. antager p. 302, at reglerne om *krænkelse af privatlivets fred* også kan anvendes på offentlige meddelelser om *afdøde* (afvigende *JD 1937.90*). Ved eventuelle retssager bør det dog tages i betragtning, at man ved denne fortolkning vil gå imod forarbejdernes klart udtrykte mening med bestemmelsen (se *Torp i U II* p. 229 og *U III* sp. 364—65), således at en lovændring må foretrækkes, hvis der er trang til denne udvidelse. En domstolsfortolkning imod forarbejdernes hensigt kendes fra § 252, hvor det ikke har været tilsluttet, at uagtsomhed i relation til faren skulle kunne straffes; men måske er der ikke tale om en bevidst afvigelse fra forarbejderne. Forf. er tilbøjelig til at kræve forsæt (afvigende Almindelig del p. 350).

Der gives en udførlig og velsystematiseret fremstilling af *ærekrænkelserne* (p. 327—63). Ligesom ved dokumentforbrydelserne berøres flere gange vigtige spørgsmål om reglernes hensigtsmæssige udformning og fortolkning. Man mærker sig således p. 329—30 det synspunkt, at der bør være mulighed for straf for sigtelser, som ikke angår subjektivt dadelværdigt forhold, således at hovedvægten lægges på „en socialt-konventionel vurdering“. (Dommene i *U 1923.1006* og *U 1924.6*, som anføres, vedrører dog formentlig sigtelser angående forhold, som efter sædvanlig opfattelse ligger indenfor det etisk dadelværdige: en restauratørs brug af dårligt kød, en fabrikants levering af undervægtigt garn). Det er vigtigt, at det fremhæves p. 329, at ærefornærmende sigtelse *som regel* kun foreligger, når beskyldningen angår subjektivt dadelværdigt forhold.

Det er formentlig korrekt at hævde (p. 333), at ærekrænkelser er „en art fredskrænkelser, en ulovlig indtrængen på et fredet område“, og at dette område principielt er værnet mod både sande og usande sigtelser. Når det i denne forbindelse (sml. p. 343 og 355—56) antages, at *tro på sandheden* ikke udelukker forsæt, men at (beføjet) *tro på bevisligheden* diskulperer, må man dog sætte et spørgsmålstegn ved denne sondring. Som nævnt af *Krabbe* p. 618 har det sikkert været forudsat i 1930, at der ikke skulle gælde anden lempelsesregel end § 269, stk. 2, om fakultativt strafbortfald „når der oplyses omstændigheder, som gav føje til at anse sigtelsen for sand“. Formuleringen dækker den gode tro, som der er grund til at tage et vist hensyn til: den på visse objektive forhold støttede overbevisning om, at det er sandt, hvad der siges. Dette vil særlig let foreligge, hvor troen støttes på forhold, der kan virke som beviser overfor andre, men den kan også støttes på andet. Nu er forholdet måske det, at domstolene anser en frifindelse for hjemlet, således at man ikke behøver at blive stående ved strafbortfald. Dommen i *U 1938.512* begrundede i eet forhold frifindelsen med, at der var „grund til at tro på *bevisligheden*“, i et andet forhold med, at der forelå „en efter omstændighederne tilstrækkelig begrundet tro på ytringens *rigtighed*“. De domme før 1933, som forf. anfører p. 343 note 2 til støtte for den ovennævnte sondring, lægger

heller ikke alle vægt på tro på bevisligheden, se *U 1922.498*: „føje til at antage, at det anonyme brev hidrørte fra S“. I *U 1921.74* havde tro på bevisligheden ikke diskulperende virkning. Stillingen er i dag formentlig den, at frifindelse p. g. a. tro på sandhed eller bevislighed næppe bør forekomme, men at man — hvis man endelig vil gå udover strafbortfaldsvirkningen — bør lægge hovedvægten på den ved særlige objektive holdepunkter begrundede tro på sigtelsens sandhed, uden at tro på bevisligheden nødvendigvis skal være godtgjort.

Bogens vigtigste afsnit er kap. XV om *formueforbrydelserne* (p. 364—499), i hvilket forbrydelserne efter strfls kap. 29 er placeret efter deres saglige sammenhæng med berigelsesforbrydelserne. Det har både for praktisk og teoretisk arbejde været en stor ulempe, at Krabbes kommentar behandler forbrydelser som underslæb, bedrageri og skyldnersvig meget kortfattet; man vil være langt bedre stillet med den nye kriminalrets udførlige fremstilling, som først og fremmest giver et glimrende overblik over gerningstyper og fortolkningsproblemer, selvom den naturligvis ikke på alle punkter kan konkludere i løsninger, der klarer retslivets vanskeligheder. Afsnittet kunne give anledning til diskussion om mange detailspørgsmål; nogle af dem skal her kort berøres.

Om „*billån*“ og lignende i praxis velkendte forhold m. h. t. cykler siges p. 389 de lege ferenda, at forholdene bør henføres under tyveri eller måske behandles som en særform af tyveri. Det ville vistnok være praktisk at give en særbestemmelse, der løser subsumtionsspørgsmålet, men rimeligst forekommer det dog, at den knyttes til § 293 om brugstyveri.

I forbindelse med *ulovlig omgang med hittegods* omtales p. 405—07 de i strfls § 277 nævnte tilegnelser af „ting, som ved ejerens forglemmelse eller på lignende tilfældig måde er kommet i gerningsmandens varetægt“. Det har både i teori og praxis givet anledning til tvivl, hvad der falder ind under denne bestemmelse, og hvad man skal anse som underslæb (§ 278: „uden at forholdet falder ind under § 277“). I en del af de tilfælde, som her kan diskuteres, er forf. tilbøjelig til at foretrække § 277. *U III* sp. 367 forudsatte et snævert område for denne forgrening af hittegodsdeliktet, og der synes heller ikke at være grund til i videre omfang end strengt nødvendigt at medtage tilfælde, hvor betegnelsen ulovlig omgang med hittegods føles temmelig inadækvat. Efter den opfattelse af forbrydelsen underslæb, som har udviklet sig siden 1933, kunne man endda udmærket indføre den enkle regel, at hittegodsdeliktet omfatter tilegnelse af ting udenfor varetægt, underslæb alle tilegnelser af ting i gerningsmandens varetægt, således som det siden 1951 er reglen i norsk ret. At A sælger B's ur kan formentlig bedømmes på samme måde, hvadenten B har glemt uret hos ham eller ladet ham beholde det til næste gang, de ses. Hvis den førstnævnte besiddelseserhvervelse er den mest tilfældige, må det til gengæld fremhæves, at A i forglemmelsestilfælde o. l. hyppigere end ved de utvivlsomme underslæb kan regne med, at B ikke ved, hvor tingen er.

Om *pengeunderslæb* antages p. 416, at erhvervelsen af pengene skal være baseret på et „tillidsforhold“, og at § 278 nr. 3 for så vidt er snævrere end nr. 1. Denne begrænsning er næppe holdbar. Det vil formentlig føre til mindre rimelige resultater, hvis specialbestemmelsen om penge skal findes uanvendelig, hvor rørlige ting modtaget under tilsvarende omstændigheder klart ville være genstand for underslæb, f. eks. hvor modtagelsen skyldes fejltagelse, negotiorum gestio, repræsentationsforhold o. l. Spørgsmålet må løses ved en konkret fortolkning af udtrykket „betroede penge“, som ikke i sig selv er særlig vejledende eller bindende. — Ved den nærmere fortolkning af bestemmelsen fremhæver forf. bl. a. (p. 420—21) den vanskelige afgrænsning mellem § 278 og § 298 nr. 2 m. h. t. *forskudsmisbrug*; i stedet for at lægge vægt på, om forholdet er „af særlig grov beskaffenhed“, må der dog vistnok her sondres efter aftalernes indhold og forudsætninger m. h. t. pengenes anvendelse. Spørgsmålet har foreligget i mange utrykte domme, og en speciel behandling af emnet ville være ønskelig (det gælder også en række andre berigelsesspørgsmål, hvor de trykte domme kun giver et tilfældigt udsnit af retspraxis). Det er væsentligt, at forf. fremhæver, at rene *pengelån* bør holdes udenfor § 278. Dette over ses vistnok af og til i praxis. I en sag fra 1949 dømte ØLR for underslæb m. h. t. 250 kr., idet man lagde vægt på, at T havde lovet at tilbagebetale beløbet samme dag. Efter långiveren A's forklaring havde T sagt, at han skulle bruge pengene ved en sortbørsforretning, og der var således ikke tale om en brug i A's interesse, men om et kortfristet pengelån til et oplyst formål. M. h. t. 30 svenske kroner udtalte LR som begrundelse for frifindelse, „at der foreligger et lån, som ikke skulle tilbagebetales inden nogen bestemt frist“. Sondringen er uholdbar.

Under skyldnersvig tager forf. p. 432 afstand fra højesteretsdommen i *U 1939.809* om utinglyst underpant, men tiltræder p. 434 højesteretsdommen i *U 1949.328* om sikkerhedstransport af en bankbog, hvorom der ikke var givet denunciation til banken. Det foreslås, at der som hovedregel ikke bør statueres skyldnersvig, hvor den ret, som påstås krænkede, ikke er virksom udadtil, men at undtagelse herfra skal kunne gøres (vistnok efter en ret konkret, skønsmæssig bedømmelse). Det kan dog synes vanskeligt at begrunde forskellige resultater i de to nævnte tilfælde. —

Medens nogle områder som nævnt behandles ret udførligt (man kan også fremhæve afsnittene om *svangerskabsafbrydelse*, p. 263—77, og *ulovlig selvtægt*, p. 317—26), synes omtalen af andre, til dels praktisk vigtige eller teoretisk interessante gerningstyper ret summarisk; det gælder f. eks. afsnittene om *blufærdighedskrænkelser* (p. 205—09), *forsættligt og uagtsomt manddrab* (p. 222—25) og *venerisk smitte* (strfls § 256, p. 172—74). I denne forbindelse må det nævnes, at bogens enkelte afsnit i noget forskellig grad refererer eller henviser til trykte domme. Der kunne vistnok i en del flere tilfælde have været anledning til at medtage eller endda nærmere omtale trykte afgørelser, og for praktikere ville det ikke have været uden interesse, om bogen — i

lighed med Goos' specielle del — nogenlunde konsekvent havde givet fodnoter med samlede henvisninger til trykte domme. Den fornødne plads hertil kunne måske have været indvundet ved udeladelse af en del omtale af reglerne i strfl 1866 og endnu ældre bestemmelser (samt af forarbejderne), for så vidt sådan omtale ikke berører virkelig karakteristiske træk i retsudviklingen eller den retspolitiske debat eller har betydning for forståelsen af gældende ret. Men det skal på den anden side siges, at forf. meget hyppigt tager stilling til foreliggende domme, f. eks. ved en kort kritisk argumentation eller ved tilføjelse af et spørgsmålstejn. En udogmatisk og selvstændigt vurderende holdning præger også på talrige punkter forholdet til udtalelser i ældre teori. Fortolkningen er i det hele uden formalistisk præg; afstanden fra Goos er betydelig. Forf. synes ofte uden betænkelighed at acceptere ret rummelige udtryk for afgrænsningen af det kriminelle område. Dette er i nogen grad en fremstillingsteknisk nødvendighed, da man jo ikke af forfattere til lære- og håndbøger kan kræve et intuitivt kendskab til alle de handlingstyper, som kan forekomme. Man kan sige, at praktikere har mindst samme anledning til at skrive om det, der faktisk er forekommet, som teoretikere til at se ud i fremtiden. I forbindelse med fortolkningsmåden i denne bog må det dog endnu bemærkes, at man ikke helt kan frigøre sig fra indtrykket af en vis modsætning mellem nogle vide formuleringer og de p. 426—27 anførte bemærkninger om *analogi*. Forf. synes her at give udtryk for en noget større betænkelighed ved analogireglen i strfls § 1 end i Almindelig del p. 138—40.

Som omtalt i det foregående — og som det iøvrigt er naturligt, når det drejer sig om et så stort lovgivningsområde — kan der på en del punkter være plads for tvivl og uenighed om de gældende regler. Tilmed har forf. stået overfor den vanskelighed, at han i meget høj grad har måttet gøre arbejdet selv: der trykkes for få strafferetlige landsretsdomme i Danmark, og den nyere litteratur på området er ikke righoldig, på særdeles vigtige områder beklagelig sparsom. Ingen, som bruger bogen, vil undgå at bemærke, hvor langt videre vor strafferetlige teori er bragt med denne omfattende systematiske fremstilling. Man glæder sig over, at professor *Hurwitz* var nået så langt med den, at han kunne gøre den færdig på et tidspunkt, da han som folketingets ombudsmand gik ind til nye betydelige opgaver af en helt anden art.

Knud Waaben.

Gunnar Nissen: Frostating lagmannsembete og lagmenn inntil 1797. En historisk oversikt. 96 s. Trondheim 1956.

I dette skrift har lagmannen i Frostating, *Gunnar Nissen*, gitt en meget interessant fremstilling av det vi vet om lagmannsambetets historie fra de eldste tider og til det ble opphevet. Det er første gang det er skrevet en monografi om et av lagmannsambetene i Norge. Det er et verdifullt lite skrift, som viser dommerens stilling gjennom de

skiftende tider og gir interessante opplysninger om enkelte særlige begivenheter og om betydningsfulle rettssaker, fra den eldste tid naturligvis mer glimtvís, senere fyldigere ettersom kildene flyter rikeligere. Forfatteren gjennomgår rekken av de lagmenn man kjenner og bringer biografiske opplysninger og en mengde annet stoff, om tingets ordning, om embetsinntekter, og eksempler på domsbrev. Foruten på trykte kilder bygger fremstillingen på studier i Riksarkivet og Statsarkivet i Trondheim, og overalt er det angitt kildehenvisninger.

Johannes Halvorsen.

George J. Dudycha: Psychology for Law Enforcement Officers. Charles C. Thomas Publisher, Springfield, Illinois, U.S.A. 1955. 389 sider.

Bogen indledes med en populær fremstilling af psykologiens begreb, definitioner og metode med spesiell fremhævelse af den anvendte psykologis muligheder indenfor retshåndhævelsens område, og i en række kapitler, skrevet af 10 forskjellige psykologer og sociologer, redegøres for psykologiens rolle i forbindelse med så vidt forskjellige emner som f. eks.: udvælgelse og vurdering af medlemmer af politikorps, vidneafhøring, førerskab og gruppekontrol, trafikregulering, retshandlinger, ungdomskriminalitet, alkoholisme og narkomani.

Afsnittet om afhøringer er meget summarisk. Forfatteren, *George J. Dudycha*, går ikke nærmere ind på problemerne ved afhøringer af mistænkte eller sigtede og den spørgeteknik og -taktik, som med fordel kan anvendes overfor de forskjellige psykiske varianter af sigtede, og disses typiske reaktioner på de forskjellige afhøringssituationer, og det er jo egentlig det, man venter at få grundigere behandlet i et værk med den anførte titel.

Donald B. Lindstey skriver om „løgne-detektoren“ og trækker en linie fra gamle dages jernbyrd — over Lombroso's famlende forsøg på at anvende målinger af visse fysiologiske funksjoner — til vore dages forskjellige registreringsapparater med den dertil knyttede sindrige spørgeteknik. Han beskriver de forhåndenværende apparater og deres funksjon med særlig vægt på målinger af hudens elektrisitet, som de fleste andre polygraph-eksperter ikke tør tillægge større betydning, og diskuterer muligheden af, at andre fysiologiske reaksjoner end de hidtil anvendte kan tjene lignende formål. De etiske krav, der må stilles til benyttelsen af polygraph-metoden, herunder at prøven må være frivillig, og at forsøgspersonen må være tillidsfuld og positivt kooperativ, nævnes. Det omtales, at selve overbevisningen om apparatets effektivitet, bibragt forsøgspersonen gjennom en foreløbig prøve med et i forhold til saken irrelevant emne som f. eks. udvælgelsen af et tal mellem 1—10 og benægtende svar på forsøgslederens spørsmål om forskjellige tal inklusive det af forsøgspersonen udvalgte, kan have en sådan psykologisk virkning på den skyldige person, at denne tilstår, inden den egentlige prøve har fundet sted.

To kapitler af *Norman C. Meier* om psykologi i omgangen med andre mennesker, leder-psykologi og gruppekontrol giver interessant og lærerig oplysning, bl. a. om de forskellige former for masseaktioner såsom opløb, demonstrationer, strejkeuroligheder, disses opståen og motivationer, og hvorledes de bedst kan beherskes og bringes til at afreagere. En fordybelse i dette meget vigtige emne, der fremstilles levende og præcist og illustreres ved en række aktuelle eksempler, kan anbefales enhver politileder.

Don W. Dysinger skriver om mental abnormitet hos kriminelle. Formålet med den kortfattede, men redelige fremstilling er at hjælpe retsplejens udøvere til at erkende sådanne abnormtilstandes tilstedeværelse og søge psykiatrisk bistand til nærmere undersøgelse og behandling.

Dudycha yder med et, desværre lovlig kortfattet kapitel om ungdomskriminalitet et af de bedste bidrag til værket. Han skildrer en række konfliktsituationer og psykiske mekanismer, som erfaringsmæssigt kan resultere i kriminalitet for den tilpasningsvanskelige unge. Han redegør for de midler af både social og psykologisk art, som kan tjene til modarbejdelse af ungdomskriminaliteten og fremhæver som sin personlige opfattelse bl. a. behovet for flere små legepladser med mulighed for spontan snarere end organiseret leg, og billigere ungdomsorganisationer uden uniformer eller andre kostbare rekvisitter. Endvidere peger han på værdien af flere familie-rådgivningsinstitutioner, bedre samarbejde mellem de forskellige sociale kontorer og bedre oplysning til befolkningen om disse, flere skolepsykologer og endelig videre muligheder for belæring af forældre om deres pligter, børneopdragelse etc.

Kapitel 11 om den voksne kriminelles psykologi af *Harold Lindner* skurrer mod værkets iøvrigt sobre linie. Forf. vil forklare al kriminalitet på psykoanalytisk basis, og idet han øjensynlig generaliserer ud fra enkelte uheldige oplevelser indenfor amerikansk fængselsvæsen, forkaster han ganske berettigelsen af fængselsmæssig behandling af kriminelle og når til den forbløffende konklusion, at forbrydelser skal bekæmpes — ikke i fængslerne, men i vuggen. En så ensidig vurdering af kriminalitetsproblemet kan kun tjene til at forvirre den på dette felt utrænede læser, for hvem bogen i første række er bestemt.

I et udmærket bidrag om alkoholikerens psykologi redegør *Peter Jan Hampton* for de forskellige former for og grader af alkoholisme, dens psykologiske baggrund og virkninger, behandlingsmetoder samt disses større eller mindre effektivitet overfor specielle kategorier af alkohol-skadede. Behandlingen af stoffet er temmelig kortfattet, og forståelsen forudsætter helst nogen indsigt i psykologiens terminologi og metode. Den moderne gruppe-terapi („Ring i ring“ — „anonyme alkoholikere“) får ikke den omtale, som svarer til denne behandlingsmetodes betydning og resultater, og nævnes kun som exponent for den på religiøst grundlag praktiserede „omvendelsesmetode“.

Forfatteren til kapitlet om narkomani, *Alfred A. Lindesmith*, bevæger sig på alle andre områder af emnet end de psykologiske forudsæt-

ninger og virkninger af narkotikamisbrug; fremstillingen er overfladisk og lidet overskuelig. Man mærker sig, at det af den i USA førte statistik fremgår, at narkotikamisbruget i de senere år har forskudt sig kraftigt i retning af de yngre aldersklasser og fra hvide til sorte, hvilke sidste i 1951 udgjorde 51,4 % af de af de ikke-federale myndigheder arresterede narkomaner. Kriminalpolitisk fordømmer forf. den i USA gennemførte repressionsmetode, der hidtil kun har resulteret i forøget kriminalitet og i existensen af forbryderligaer, der profiterer groft ved ulovlig narkotikahandel, medens han som forbilledligt fremhæver det i de fleste europæiske lande praktiserede system, hvorefter ondt søges reduceret gennem medicinsk-terapeutiske snarere end gennem poenale foranstaltninger.

Bogen afsluttes med et par let læste kapitler om psykologens medvirken indenfor strafferetsplejen og fængselsvæsenet og ved tilsyn med prøveløsladte. Der lægges megen vægt på psykologens selvstændige rolle ved siden af og i samarbejde med psykiateren som forudsætning for opnåelsen af de bedste og sikreste resultater, navnlig med hensyn til diagnose og anvisning af den bedst egnede institutionsanbringelse, men også med henblik på egentlig psykoterapeutisk behandling af dertil egnede tilfælde.

Når 10 sagkyndige med forskellige interesseområder, indstillinger, vurderinger og teorier har leveret stoffet til dette værk, kan det ikke forundre, at der ikke er kommet et harmonisk hele ud af det. Behandlingen af emnerne er uensartet, og bidragene af højst forskellig kvalitet. For den interesserede læser er der dog megen viden at hente i bogen, og for den, der ønsker at fordybe sig i enkelte områder, afsluttes hvert kapitel med henvisninger til anden amerikansk litteratur om emnet.

A. Haslund.

Donald McKenzie: Fugitives. Elek Books Ltd., London 1955. 206 s. (12 s. 6 d.).

Richard Maxwell: Borstal and Better. Hollis & Carter, London 1956. 216 s. (16 s.).

Det er som regel ikke de helt almindelige forbrydere, der sætter sig til at skrive deres selvbiografi. McKenzie hører til de ualmindelige og Maxwell til de mere almindelige.

McKenzie stammer fra et velsitueret milieu og har en lang kriminel løbebane bag sig, men herom betror han ikke sine læsere meget, idet selvbiografien tager sin begyndelse med forfatterens største kup, et rationeringsmærketyveri i 1946. Han anholdes, løslades mod kaution og flygter omgående fra England, hvorefter han i 2 år flakker rundt i Europa, Nordafrika og Amerika og opretholder livet ved bedragerier, indtil han pågribes i New York under et desperat røverforsøg. Levnedsbekrivelsen strækker sig over 8 år og slutter i 1954, da McKenzie løslades og beslutter sig til at „skrive om forbrydelser i stedet for at begå dem“. Han antyder, at denne beslutning stod i forbindelse med ændringerne i Criminal Justice Act i 1948, så det er måske reglerne

om preventive detention, der har givet ham en forskrækkelse. Ifølge smudsomslaget vil selvbiografien blive efterfulgt og afsluttet i et andet bind, hvor forfatteren vil beskæftige sig med det livsafsnit, som man savner lidt kendskab til ved læsningen af nærværende bog. McKenzie skriver godt for sig, man fornemmer ligefrem hans plattenslageriske talegaver, men åbenbarer ikke meget om sin egen person. Det kommer forhåbentlig i næste bind.

Maxwell stammer fra et jævnt, borgerligt milieu, hæderligt og børnerigt. Tilpasningsvanskelighederne manifesterer sig tidligt og udvikler sig fra vagabondage og butikstyverier til betleri og indbrudstyverier og bringer ham i hastig rækkefølge gennem opdragelseshjem, probation, Borstal og adskillige fængsler. Maxwell synes at høre til den letledelige, ustabile type, som på den ringeste impuls giver op overfor ulystbetonede situationer, men efter mange års omflakken som køkkenkarl, staldkarl og landstryger — garneret med afsoninger og undvigelse — falder han omsider, ca. 40 år gammel, til ro i et ægteskab.

Stilen er overvejende refererende og virker ganske nøgtern og ærlig. Bogen giver et rigtigt godt indtryk af en farende svends daglige kamp for føden og af de mange ubetydelige tildragelser, der har fået afgørende indflydelse på forfatterens liv. Parlamentsmedlemmet David Price, som kender forfatteren, omtaler i forordet bogen som fængselsmemoirer, men om anstaltstilværelsen hører man ikke mange ord, og netop derfor er bogen måske mere læseværdig end andre forbrøderbiografier, der forfalder til letkøbt kritik af fængselsforhold.

Jon Johnsen.

Douglas G. Browne and E. V. Tullett: Bernard Spilsbury. His Life and Cases. Penguin Books Ltd., Harmondsworth 1955. 408 s. (3 s. 6 d.).

En biografi over Spilsbury, manden der skabte respekt omkring den retsmedicinske videnskab i Englands retssale, er fængslende lektur, og materialet har været så overvældende, at originaludgaven har måttet forkortes noget for at kunne presses ind i Penguin-formatet.

Spilsbury slog sit navn fast i Crippen-sagen i 1910 og udførte senere obduktionerne i de største engelske drabssager. Som sagkyndigt vidne var han både estimeret og frygtet, han lod sig aldrig rukke fra sit oprindelige udsagn og mestrede krydsforhørets teknik bedre end mængen en advokat; hans navn blev for den menige englænder indbegrebet af videnskabelig grundighed, upartiskhed og redelighed.

Den væsentligste del af biografien beskæftiger sig med de mange kriminalsager, i hvis opklaring Spilsbury har haft andel. Spilsburys kontakt med omverdenen, for den sags skyld også familien, synes at have været ret sparsom, helst tilbragte han sin tid i sit laboratorium, hvor han i 1947 begik selvmord overvældet af sygdom og personlige sorger.

Jon Johnsen.

TIDSSKRIFTER.

Revue internationale de criminologie et de police technique, årgang 1955.

Af indholdet skal nævnes en kriminologisk undersøgelse af tilpavningsvanskelig ungdom udarbejdet af Jean Pinatel, Marc Blanc og Paul Bertrand, en redegørelse for det japanske fængselsvæsen af C. Eckenstein, og en oversigt over psykologiske tests af professor Armand Mergen. Endvidere bidrager dr. med. André Repond med en artikel om de særlige behandlingsproblemer i relation til „bedre folks uheldige afkom“, og den hollandske fængselsdirektør Ernest Lamers med en artikel om maksimale sikkerhedsforanstaltninger i fængselssystemet, fortrinsvis om forholdene i Alcatraz-fængslet. J. J.

NYUDKOMMEN LITTERATUR.

- Andenæs, Johs.*: Almindelig Strafferett. Akademisk Forlag, Oslo 1956. 544 s.
- Bestemmelser om Fængselsvesenet 1954*. Utgitt av Fængselsstyret. Oslo 1955. 67 s.
- Bestemmelser om Fængselsvesenet 1955*. Utgitt av Fængselsstyret. Oslo 1956. 125 s.
- Burn, Michael*: Mr. Lyward's Answer. Hamish Hamilton, London 1956. 288 s.
- Gowers, Ernest*: A Life for a Life? The Problem of Capital Punishment. Chatto and Windus, London 1956. 144 s.
- Hentig, Hans von*: Der Desperado. Ein Beitrag zur Psychologie des regressiven Menschen. Springer Verlag. Berlin, Göttingen, Heidelberg, 1956. 236 s.
- International Penal and Penitentiary Foundation*. Modern Methods of Penal Treatment. 159 s.
- Jagusch, Heinrich* und *Edmund Mezger*: Strafgesetzbuch (Leipziger-Kommentar). Erster Band. Achte, neu bearbeitete Auflage. Walter de Gruyter. Berlin 1956. 239 s.
- Kohlrusch-Lange*: Strafgesetzbuch. 41. Auflage. Walter de Gruyter. Berlin 1956. 715 s.
- Nissen, Gunnar*: Frostating lagmannsembete og lagmenn inntil 1797. Trondheim 1956. 96 s.
- Retslægeraadets Aarsberetning for 1953*. H. Hagerups Forlag. København 1956. 245 s.
- Samhället och Brottlingen*. Problem inom modern kriminalpolitik belyste av experter. Med förord av Olof Kinberg. Norstedts. Stockholm 1955. 256 s.
- Sauer, Vilh.*: Allgemeine Strafrechtslehre. Dritte Auflage. Walter de Gruyter, Berlin 1955. 290 s.
- Seventh Report on the Work of the Children's Department*. November 1955. Her Majesty's Stationery Office. London 1955. 152 s.
- Skjerbæk, Oluf J.*: Institutioner til værn for børn og unge i Danmark. 7. udg. G. E. C. Gad, København 1956. 334 s.
- Weber, Hellmuth von*: Die richterliche Strafzumessung. Vortrag. Verlag C. F. Müller, Karlsruhe 1956. 29 s.